

ВИДНИ БЪЛГАРСКИ ГЕОГРАФИ

ЮБИЛЕИ

140 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА АКАД. ПРОФ. Д-Р АНАСТАС ИШИРКОВ

ТОПОНИМИЯТА В НАУЧНОТО НАСЛЕДСТВО
НА ПРОФ. АНАСТАС ИШИРКОВ

В първата вече публикувана част на изследването са издирени и представени откъси от 15 статии и книги на Анастас Иширков*. Разгледани са 10 статии, от чиито заглавия става ясно, че се посветени на различни въпроси на топонимията. Включени са и още 5 статии и откъси от книги, в които наред с географските приноси има значителни постижения в областта на топонимията.

Сред допълнително откритите материали има такива от времето, когато Иширков прави първите си стъпки като университетски преподавател. В тях са доразвити идеите му за името на Добруджа и за прилагателните бял и черен в българската топонимия. Открити са малко известни успешни или не дотам успешни опити на Иширков за изясняване на произхода и значението на имена на български градове. Включени са и опитите му за изясняване на имена на градове извън днешните граници на България. Има и материали, посветени на отделни топоними, на имена на хидрографски обекти и махали, на коментари върху имената на улиците в Ловеч, на утаренията на имената на селата в България и др.

Река Осъм

Най-старата публикация, която макар и само с едно изречение засяга топонимията, е от времето, когато Анастас Иширков все още е учител в Първа мъжка гимназия в София. В статия за долината на р. Осъм Иширков отделя внимание на народната ети-

мология за името на реката: „народът вярва, че Осъм е получил името си от осемте си притока“ (Иширков, 1897, с. 52).

Към изследванията си за реката, преминаваща през родния Ловеч, Иширков се връща вече в зряла на своя живот. Тогава той отново отделя внимание на народната етимология и отбелязва, че „простият народ осмисля името Осъм с числото осем (8) и го тълкува, че то произлиза от осемте притока на реката“ (Иширков, 1929, с. 20) или по-кратко, че „народът свързва името на р. Осъм с осемте притока на реката“ (Иширков, 1931, с. 61).

Нататък твърденията и разсъжденията на Иширков са добре мотивирани. Първо, той споменава старото име на реката Асамус (Asamus), а след това и три различни версии за разтълкуването му. Те са на: В. Томашек – като „неуморим“; на Стефан Младенов – като „река“, а в съчетание с ~~Асамус~~ като „вана“; и на Димитър Дечев – като „Змийска река“. „Най-вероятното е, че Асамус значи река, както е случай с имената на много други реки. И днес за ловчаници името Осъм значи река. Наместо речни камъни, речен пясък, речна риба те казват осъмски камък, осъмски пясък, осъмска риба. Те наричат и други реки, на които не знаят имената Осъм и често питат познати, дали имат в техния град или село Осъм“, пише Иширков, с което показва кое от трите тълкувания поддържа (Иширков, 1929, с. 21).

Професор Иширков демонстрира и познания по езикознание, обяснявайки образуването на Осъм от

* Първата част на статията е публикувана като доклад в сборника „Състояние и проблеми на българската ономастика“, том 9 (под печат). Докладът е изнесен на Националната конференция „Състояние и проблеми на българската ономастика в началото на XXI век“ (Велико Търново, 16–17 юни 2006 г.). В тази, втора, част са публикувани резултатите от прегледа на голям брой допълнително издирени публикации и материали на проф. Ан. Иширков, вкл. от личния му архивен фонд, съхранен в Научния архив на БАН, в които се разглеждат въпроси от топонимията.

Асамус. Според него „индоевропейското **а** дава на славянска почва **о** : латинското mare е в нашия език море, лат. sal, salis = сол. Още у Кедрин (1043 г.) се среща вече формата **оито** (Осмос) и от нея Остм... Турците наричаха Осъма – Осма, което се явява съвсем естествено по свойщините на турския език“ (Иширков, 1929, с. 21).

Хипотезите за значението на името Остм Иширков повтаря в съкратен вид и в статия, посветена на Орешак и Троянския манастир: „Старото име Асамус е тракийско и, според тълкуването на проф. Томашек, значи неуморим, според проф. Д. Дечев – змийска река, а според проф. Ст. Младенов – река, което е доста правдоподобно, защото такъв случай имаме с името на много реки“ (Иширков, 1931, с. 61).

Добруджа

Заниманията на Иширков с хоронима (име на земна територия, област или район) Добруджа датират от 1898 г. При първата му публикация обаче Добруджа е изписана като Доброжа. В нея авторът изрежда хипотезите на Енгел, Саси, Каниц, Убицини и Назаретян и уточнява, че „името Доброжа става популярно едва от Кримската война насам“ (Иширков, 1898, с. 70).

През 1916 г. Иширков публикува друга статия, в която важно е разяснението, че „към средата на 15. век последният гръцки историописец Халкокондилас нарекъл с името „земя на Добротича“ областта на Варна и Калиакра, в която крал Владислав навлязъл в 1444 г. В най-стария латински превод на Халкокондиловата история „земята на Добротича“ е означена с името Добруджа“ (Иширков, 1916, а).

В хронологията на публикациите за името на Добруджа следва тази от 1917 г. в списание „Отечество“ (тя е разгледана в първата част на настоящото изследване).

Най-синтезираното писание на Иширков върху името на Добруджа е от 1918 г. След важното въвеждане, че „името на Добруджа се споменава писмено за първи път в латинския превод на Л. Халкокондиловото съчинение върху Турция (от 15 в.), където изразът „земята на Добротич“ в гръцкия текст е преведен с името Добруджа в латинския“ (Иширков, 1918-б, с. 2), авторът привежда различни мнения за произхода на името. „Най-приемливото е, че то стои в свръзка с името на Добрица (Доброта, Добрич, Добротич), който владял във втората половина на 14 век полуостровната земя от устието на Дунава до източна Стара планина“ (Иширков, 1918-б, с. 3) и е изказано от Енгел, Саси, Дринов, Каниц, Иречек, Сирку, А. Т. Илиев и др. Според друго мнение, което поддържат Убицини, Буе, д-р Аллард, Брун, Назаретян, Питард и др., в името Добруджа

се съдържа славянската дума „добро“. Иширков завършва с доводите, че „земята, която владял Добрица, дълго време подир смъртта му се наричала „земя на Добротича“ и тъкмо този израз е преведен на латински с името Добруджа; Хаджи Калфа, който първи се опитва в средата на 16 век да опише Добруджа, отбелязва с това име тъкмо земята, която по-рано се е означавала като „земя на Добротича“; А. Т. Илиев посочи, че българският суфикс *ица* в местните имена се замества от турците с *ча* и *джа*. От Доброта – Добротича – Добрица се образували имената Добрич, Доброча и Добруджа“ (Иширков, 1918-б, с. 3).

Последната статия е издадена на френски (Ichirkoff, 1918) и на немски език (Ichirkov, 1918).

Прилагателните бял и черен

В първата част на настоящата публикация бе разгледана статията на Анастас Иширков „**Прилагателните бял и черен в нашата топонимия**“ (Иширков, 1928). В нея той обяснява бял и черен в редица хидроними (водни имена) в смисъла на „благоприятен“ и „неблагоприятен“ (Иширков, 1928, с. 86-87).

Подобни примери и коментари Иширков прави и за пригоците на Остм. „Прилагателните Бели и Черни отговарят на проходимостта на остмските долини и означават благоприятни или неблагоприятни долини“, пояснява той (1929, с. 19). В друга статия първо среща народната етимология, в случая на името Черни Остм, и след това научните доводи. „Името на Черни Остм... народът свързва с черните камъни, по които тече водата на Черни Остм, и затова тя изглеждала черна. Всъщност тук имаме еднакъв случай с Черни Вит, Черни Лом, Черна Места, Черно море и други прилагателни Черен-а-о, които в топонимията на България, пък и другаде, означават неблагоприятен“, пише Иширков (1931, с. 61). След което привежда и доказателството, че „по долината на Черни Остм не води важен презпланински път, нито се намира в нея голямо селище, също тъй както е по долините на Черни Вит, Черни Лом, Черна Места и други“ (пак там).

В друга своя статия Иширков привежда още един пример по тезата си за „бял“ и „черен“, този път за р. Дунав. „Българският народ е схванал благодатното значение на Дунава и затова го възпява като бял Дунав, благоприятна река“ (1935, с. 4).

В статия от 1922 г. се открива и друго тълкуване на Иширков за прилагателното черен. „Думите бяло и черно в турския език, както и в нашия, се употребяват и в смисъл на добър, -о, -а и лош, -о, -а; дълбоката вода на езера и кладенци се означава също с прилагателното кара. Селото Карабунар, което бе прекръстено в Сладък кладенец (през 1906

г., днес гр. Гълъбово, Старозагорско, б. м. П. М.), не означава толкоз Черен кладенец (буквален превод), колкото дълбок кладенец. С името Кара гьол се означават обикновено дълбоките планински езера”, аргументира се авторът (Иширков, 1922).

Имена на градове в България

Както вече бе отбелязано в първата част на изследването, Иширков отделя внимание предимно на селищните имена (ойконимите), и в частност на имената на градовете (астионимите).

В статията „Град Елена. Поселищно-географски чертици“ Иширков не изяснява етимологията на селищното име, но прави важен извод: „За... именуването на град Елена има предания..., те задоволяват със своята поетическа форма любопитството на народа, но в повечето случаи нямат нищо общо с действителността. Напр. хубавата приказка за капиновската младоженка Елена и твърдишкия младоженец Самуил, които загинали трагично близо до днешния град Елена, в местността Самуилец, ни дава идея за тясната връзка между населението от двете страни на Стара планина, но не ни пояснява произхода на името на града“ (Иширков, 1925-а, с. 103).

В статията „Град Шумен. Поселищно-географски чертици“ има параграф „Името на града“ (с. 7-10). В резултат на много примери от стари източници Иширков достига до мнението, че името на града произлиза от прилагателното 'шумен' в смисъл на 'зале-сен, горист, зашумен' (Иширков, 1927, с. 7-10).

През 1925 г. във вестник „Слово“ Иширков публикува своето мнение (1925-б) по повод решението на общинския съвет на град Месемврия (от 1934 г. Несебър – б. м. П. М.) за преименуването му на Цар Аспарух. „Колкото се отнася до прекръщаването на гр. Месемврия, то не бива да стане, поради много причини. Името Месемврия е много познато у нас и в чужбина... Като стар град с много археологически паметници и като град с най-добра морска баня в ново време Месемврия е добре позната навсякъде. Името на града звучи хубаво, то не буди дори и спомен за гърците, които може би са омразни на новите преселенци, защото името Месемврия не е гръцко, то има тракийски произход“, мотивира Иширков своето мнение против преименуването. „Българите в средните векове побългарили името Месемврия с малки фонетични промени, като го наричали Несебър и Месебър. И до днешен ден в близките на Месемврия български старопланински села Еркеч (от 1934 г. Козичино, общ. Поморие, б. м. П. М.), Голица (общ. Долни чифлик, б. м. П. М.) и други се именува град Месемврия с името Несебър. И ако дойде ред да се преименува Месемврия, то на първо място има право името Несебър, което е изговарял така българинът много столетия на-

ред“, заключава Иширков (пак там). От което лесно може да се направи изводът кой е „кръстникът“ на града и чие мнение за Несебър е надделяло през 1934 г., когато масово са преименувани неколкостотин селища в България.

За името на Видин Иширков пише: „Град Видин е наследил старата римска крепост Bononia... Според някои, от Bononia станало – Bodonia, от което име пък произлязло средновековното българско име Бъдин, а от последната форма – гръцкото наименования Видин, което е сега в употреба“ (Иширков, 1935, с. 7-8). Преходът между отделните имена не изглежда съвсем безупречен и може би затова авторът добавя: „Не е изключено и друго тълкувание на Бъдум = крепост“ (пак там, с. 8).

В статия, посветена на името на град Карлово, Иширков представя мнението на германския турколог Ф. Бабингер (Иширков, 1933), че то произлиза по името на сина или потомъка на деспота Карло II Токко (1429-1448), владял днешния гръцкия град Енина. Иширков завършва с погрешния извод, че „Бабингер с право приема, че Карлово е получил името си от сина или потомъка на Карли“ (пак там). Който извод скоро след това аргументирано е оспорен от Димитър Страшимиров (Страшимиров, 1933).

Иширков обяснява произхода и на името на една от махалите на Ловеч. Според него името й **Дръстени** „стои във връзка с издръстването на черги във воденичната вада, която тече покрай Друма“ (Иширков, 1930, с. 120). При справка в излезлия 41 години по-късно „Български етимологичен речник“ става ясно, че глаголът дрѣсть в Ловешко и на още няколко места в България се употребява в смисъл на „трѣскам платно, черга във вода, за да се изпере“¹.

В същата статия, посветена на родния му град Ловеч, Иширков отбелязва, че „по-рано улиците са носили имената на по-видните лица, които са живеели на тях, а сега повечето са преименувани, като са предпочетени имената на заслужени ловчани и българци от други места, а също и на чужденци, най-вече руси“ (Иширков, 1930, с. 122). Тогава Иширков едва ли е предполагал, че само четири години по-късно той самият ще стане патрон на една от улиците на Ловеч. На 15 януари 1934 г. Общинският съвет на Ловеч наименува улица „Софийска“ на негово име².

Имена на градове извън България

В серия от статии, посветени на Добруджа и отпечатани по време на Първата световна война, Анастас Иширков разглежда имената на четири днес румънски градове.

За името на **Констанца** той пише: „Сегашното име Кюстенджа и Констанца произтичат от името Konstantiana... От името Константия турците са създа-

¹ Български етимологичен речник. Т. 1. А – З. С., Изд. на БАН, 1971, с. 439.

² Стремление (Ловеч), № 21, 27 януари 1934.

ли името Кюстенджа, ромъните и до днешен ден пишат Констанца, същото име се употребява и в западноевропейската литература" (Иширков, 1916-в).

За името на **Исакча** Иширков превежда данни и от историческата география: „На такова благоприятно място възникнал градът Noviodunum, което на български ще рече Нов град; името му е келтско. Градът Новиодунум... се споменува за първи път от Птолемей (150 г. след Хр.)" (Иширков, 1916-б). Етимологичните обяснения на името не са особено убедителни, защото повече място е отделено на народната етимология: „Сегашното име на Исакча датира от турците... Разправят, че името Исакча произлиза от името на турския светец Исак-баба, чието тяло (гроб) се намирало в града; старото българско име било Обрушца" (пак там).

Името на близкия град **Мачин** е разгледано в паралел с това на Исакча: „На мястото на днешния Мачин е имало град още в римско време, той се е наричал Arubium (Арубиум). Подобно на Новиодунум (Исакча) и Арубиум е келтско име, но това не показва, че тези два стари града са възникнали още във времето на келтското нашествие в Балканския полуостров, а е възможно, както предполагат някои историци, да са възникнали като твърдини, в които са стоели римски галски помощни войски" (Иширков, 1916).

Последният от румънските градове, чиито имена са разгледани от Иширков, е **Черна вода**, „който турците са право са наричали Богас-кьой, което ще рече проходно село" (Иширков, 1916-д). А самото име Черна вода е превод от турски на името на реката, при чието вливане в Дунав е разположен градът.

Обект на вниманието на Иширков са били и имената на един гръцки и един днес македонски град.

„Около 315 година преди Христа Касандър, зет на Филипа Македонски, основал град на мястото на сегашния Солун и го нарекол по името на жена си, сестра на Александър Велики, Тесалонике, име, което в тази форма се запази и до ден днешен в гръцки език, а ние за краткост го именуваме Солун, турците Селаник, а западноевропейците най-вече Салоник, Салоники, Салонику", пише Иширков в книгата си „Град Солун. Политикогеографски и народостопански бележки" (1911, с. 12). Същият текст е повторен и в по-сетнешната му статия „Град Солун. Географски чертици" (Иширков, 1934, с. 7-8).

За старото име на **Охрид** – Лихнида, у гърците – **Ἰκκνίς**, у римляните – Lignidus, Иширков счита, че се е променило в Ахрида у гърците и Охрид у българите след заселването на славяните в областта на Охридското езеро, когато се променил и етнографският състав на населението (Иширков, 1915, с. 15-16). По-нататък Иширков продължава разсъжденията си, привеждайки и цитати от различни хронисти, пътешественици и историци: „Старото име продължавало да се споменува до късно време по традиция в писмеността и в свързка с титула на охридския епископ, грес. архиепископ. Пръв път срещаме името Ах-

рида в 877 или 879 година. Пукевил смята, че град Лихнида е получил името си по името на езерото, което той тълкува от думата Lichnis, що значи прозрачно, transparent, също и Анна Комнена в своята „Алексиада" (кн. VIII) пише, че името Лихнида на езерото прекръстили в Ахрида варварите. Фалмерайер и Хан, наопаки, поставят името на града в свързка с топографията му: О хрид, О рид". След споменаванията на българско село с името Охрид в Западна България и фактът, че в стари български паметници Охридското езеро е наречено Бяло езеро, но без да дава други разяснения, Иширков завършва: „Българската форма Охрид отговаря правилно на гръцката Ахрида, както Одрин на Адрианопол, Августина на Огоста, Асемус на Осма и други" (пак там).

В книгата на Иширков „Враня и Вранско" (1918-а) няма разкрита етимологията на някои конкретен топоним, но личат задълбочените му познания в областта на геополитиката, етнографията и езиковедството.

„Когато сърбите завладяха Вранско, заловиха се да посърбяват имената. Типично отличие за моравските говори е замяната на старобългарските ъ и ѝ с ъ, когато у сърбите се явява а. Имената на селата Старъц, Станчевъц, Раковъц и други, сърбите ги преобразуваха на Старац, Станчевац, Раковац. Те измениха окончанието и в е: Вишевци – Вишевец, Русци – Русце, Стайковци – Стайковце и др.; от Раистовци направиха Раистоваца – Ристовац. Измениха на някъде дял в део, дол в до, но все пак в картите се срещат още и верните произношения, напр.: Шамин дол, Равни дел, срещат се още и чисто българските имена на Бели брег, вм. Бео брег, Големо село, вм. Велико село. Езиковедите могат да намерят тъкмо във вранската топонимия много свойщини на българския език", пише той със самочувствието на добър познавач на историческите процеси (с. 23).

Интересни текстове, свързани с топонимията, бяха открити и в личния архивен фонд на Анастас Иширков, съхраняван в Научния архив на БАН (НА-БАН, ф. 79к). Студенти, останали анонимни, са стенографирали, разчели и преписали стенограмите и тиражирали чрез циклостил няколко лекционни курса на проф. Анастас Иширков. Един такъв курс е „География на селищата и пътищата за съобщение" (НА-БАН, ф. 79к, а.е. 4), който той е чел в Софийския университет през зимния семестър на 1905/1906 г.

В пасаж от тези лекции проф. Иширков разяснява как е ставало образуването и именуването на едни от селищните образувания в българските земи – колибите. „Много от колибите носят лични имена, на някой основател на отделен двор, а това показва как се те развиват. Първоначално е имало къща от някой си Марко или Стоян, който е управлявал самостоятелно. После фамилията се увеличава, си-

новете му градят къщи наблизко. И така селището се увеличава и носи името на основателя си: Марковци и др.” (НА-БАН, ф. 79к, а.е. 4, л. 28а).

На друго място Иширков третира въпроса за ударението на имената на селата. „Трябва да се отбелязва ударението на името на селището. Най-голяма грешка правят с ударението на имената, четем името написано, но не знаем как да го произнесем... На селата ще видим, че ударението много важи: едни казват Ковачевци, други – Ковачевци. Така че за всяко село трябва точно да се отбелязва ударението, както се произнася от населението” (НА-БАН, ф. 79к, а.е. 4, л. 44а).

В лекциите му беше открито и точно тълкуване на топонима Падало. „Тази дума е изгубила сега значение. Това означава конак, място, където на път преспиват хора. Това място е служело за пренощуване, значи имало е път някога. В Бояна под крепостта е имало падало, и сега селяните не знаят какво значи това и създават легенда, че някой си отскочил от крепостта и паднал долу. Същото Падало имаше и при Габрово”, казва Иширков, демонстрирайки завидно познаване на местните имена в различни краища на България (НА-БАН, ф. 79к, а.е. 4, л. 45б).

Имената на нашите селища

Най-интересната и ценна от новооткритите статии е озаглавена **„Имената на нашите селища”**, публикувана във вестник „Слово” през 1922 г. (Иширков, 1922). Тя не е описана в най-често използваната библиография на проф. Анастас Иширков (Трудове Иширков, 1933) и вероятно затова остава непозната до този момент за изследователите на българската ономастика, и в частност на топонимията.

Своята статия Иширков започва с дълго, но интересно определение за селищните имена: **„Имената на селищата във всяка страна имат научно и практически значение, защото с тях се изразяват физикогеографски и петрографски, почвени, етнографски, исторически и политически особености на мястото, дето те са възникнали. Истинското име на едно селище не е нещо случайно, то крие в себе си известен повод за наименоване; то отговаря или на известни свойства на земята, дето е възникнало, или напомня някоя паметна случка, която се е извършила там; то е свързано често с главния занаят на жителите му, с името на основателя му, на народността и най-разнообразни предмети, събития и явления; то бива често прякорно, подигравателно име”**.

След това авторът третира въпроса за преименуването на селищата, като споделя личния си опит от участия в различни форуми. „В международните географски конгреси се е вземало винаги решение против промяната на географските имена, особено в колониалните страни, защото с това се внася хаос в

географската литература, забравят се имена, пълни със значение, и се пакости на научното изследване. У нас имената на голяма част от селищата са още чуждоезични, най-вече турски. Много чисто български села носят още турски имена, които мъчно се изговарят и запомнят и дразнят народностното чувство на жителите им. Би било пресилено, ако решенията на географските конгреси приложим напълно и към турските имена на чисто българските села”, завършва Иширков със своеобразна препоръка да се променят турските имена на селищата в България.

Анастас Иширков показва и начините, по които да стане това: **„Имена, които се поддават на превод, да се преведат, както има вече много такива случаи. Когато се превеждат еднакви чуждоезични селищни имена, може да се отстъпи от буквалния превод, за да се не повтарят много новопреименуваните имена. Чужди имена, които са още в употребление у народа и са на всички понятни, да останат засега”**.

Иширков прави много важен извод, който обаче остава нечул. **„Имена на селища, които означават народност, не би трябвало да се променят, макар и да се е променило вече населението... Такива имена имат важно етнографско значение и ни дават указания за преселническото движение на населението в Балканския полуостров”,** мотивира предложението си авторът.

В заключение, Иширков завършва с важно предложение: **„Препоръчвам най-горещо на бъдещите комисионери и учреждения, които ще променят селищните имена, да мотивират добре своето предложение за промяната. Това е потребно не само за бъдещия изследовател на селищните имена, но и за успеха на самата работа по прекръстването на имената. Когато се изискват мотиви, няма съвсем лекомислено и случайно да се прекръщават имена, които имат своето значение и история”**.

От новооткритите материали, разгледани и коментирани тук, най-интересна и с най-голямо значение е статията на Анастас Иширков **„Имената на нашите селища”** (Иширков, 1922). Тя обхваща различни въпроси за селищните имена в научен и в практически план, подкрепени с много действителни примери. От останалите материали, значими са статиите му за речното име Осьм (Иширков, 1897, 1929, 1931), както и разсъжденията му за прилагателните бял и черен в топонимията (Иширков 1922, 1931).

Библиография

Иширков, А. Долината на река Осьм. // Български преглед, IV, 1897/1898, № 2 (май 1897), 52–64.

Иширков, А. Ромънска Доброжа. // Български преглед, V, 1898/1899, № 3 (ноември 1898), 69–91.

Иширков, А. Град Солун. Политикогеографски и народостопански бележки. С., Изд. на Хр. Олчев, 1911.

Иширков, А. Охридското езеро и град Охрид. С., Държ. печ., 1915. (Също и в: Летопис на БАН, кн. III (за 1914), 1916, 67–98).

Иширков, А. Граници на Добруджа. // Военни известия, XXV, №284, 25 декември 1916–а.

Иширков, А. Исакча. // Военни известия, XXV, № 285, 26 декември 1916–б.

Иширков, А. Кюстенджа. // Военни известия, XXV, № 234, 25 октомври 1916–в.

Иширков, А. Мачин. // Военни известия, XXV, № 289, 30 декември 1916–г, с. 6.

Иширков, А. Черна вода. // Военни известия, XXV, № 236, 27 октомври 1916–д.

Иширков, А. Името Добруджа. // Отечество, IV, 1917, № 1, с. 11.

Иширков, А. Град Враня и Вранско. Културно-географски и исторически бележки. С., Държ. печ., 1918–а.

Иширков, А. Физическа география. // Добруджа. География, история, етнография, стопанско и държавно-политическо значение. Издава Съюзът на българските учени, писатели и художници. С., Царска придворна печ., 1918–б, 1–42.

Иширков, А. Имената на нашите селища. // Слово, I I, № 83, 22 юли 1922.

Иширков, А. Град Елена. Поселищно-географски чертици. // Иларион Макариополски – Митрополит Търновски. 1812–1875. Биография, спомени и статии за петдесетгодишнината от смъртта му. С., печ. Художник, 1925–а, [Дял 2.], 101–112.

Иширков, А. Прекръщаването на град Месемврия. // Слово, IV, № 1067, 22 декември 1925.

Иширков, А. Град Шумен. Поселищно-географски чертици. // Климент Търновски – Васил Друмев. За 25-годишнината от смъртта му. Изследвания, спомени и документи. С., печ. Художник, 1927, 5–28.

Иширков, А. Прилагателните бял и черен в нашата топонимия. // Родна реч (Казанлък), II, 1928/29, № 2 (септември 1928), 85–87.

Иширков, А. Река Осъм. // Ловеч и Ловчанско. Географско, историческо и културно описание. Кн. 1. С., печ. Книпеграф, 1929, 19–22, 149.

Иширков, А. Махалите на град Ловеч. // Ловеч и Ловчанско. Географско, историческо и културно описание. Кн. 2. С., Придворна печ., 1930, 120–123.

Иширков, А. Орешакът и манастирът Успение на Пресвета Богородица. // Сборник в чест на Пловдивския митрополит Максим. С., 1931, 61–72.

Иширков, А. Името на град Карлово. // Мир, XXXIX, № 9884, 24 юни 1933.

Иширков, А. Град Солун. Географски чертици. // Сборник Солун. Издание на възпитателите и възпитаниците от солунските български гимназии. С., печ. Художник, 1934, 1–16.

Иширков, А. Дунав и нашите дунавски градове. // Известия на Българското географско дружество, кн. III III, 1935, 3–15.

Научни трудове на проф. Анастас Иширков. // Известия на Българското географско дружество, кн. I, 1933, IX–XX.

Страшимиров, Д. Т. Името на Карлово. // Мир, XXXIX, № 9890, 1 юли 1933.

Ichirkoff, A. Geographie physique de la Dobroudja. // La Dobroudja. Geographie, histoire, ethnographie, importance economique et politique. S., Imprimerie de la cour, 1918, 1–42.

Ichirkov, A. Phisische Geographie. // Die Dobrudscha. Geographie, Geschichte, Ethnographie, wirtschaftliche und politische Bedeutung. S., Druck der Deutschen Balkan-Zeitung, 1918, 1–32.

Гл. ас. **Пело Михайлов**
Аграрен университет, Пловдив

The Toponymy in Anastas Ishirkov's Scientific legacy

Pelo Mihailov
Agricultural University – Plovdiv

Summary

This issue, is the second part of an article with the same title, that will be published in the collection „State and problems of the Bulgarian onomatology“, volume 9. In the present text, new-found analysis in the field of toponymy by the professor in geography Anastas Ishirkov (1868–1937) are included. They are dedicated to the studies of the names of the Dobrudja region, the river Osam and the Bulgarian towns Elena, Shumen, Nesebar etc. Ishirkov's attempts at explaining the origin of the names of the towns Konstantsa, Isakcha, Thessalonike, Ochrid, etc, are also included. For the first time, texts found at Anastas Ishirkov's private records, are published here.